

โครงสร้างใหญ่

นางสาวไข่หายตัวไปจากอพาร์ทเมนต์ของเธอตอนตีสอง ไม่มีใครพบเธออีกเลย ห้องนอนของเธอมีรอยเลือดของเธอ มีมิดเป็นเนื้อเลือดเล่มหนึ่งตกอยู่บนพื้นห้อง

จากกล้องวงจรปิด เห็นชายคนหนึ่งเข้าไปในห้องนางสาวไข่ เพื่อนบ้านสองรายให้การตรงกันว่าได้ยินนางสาวไข่กับชายคนนั้นทะเลาะกันอย่างรุนแรง คนในตึกข้าง ๆ มองผ่านหน้าต่างเห็นทั้งสองทะเลาะกัน และชายคนนั้นถือมีดเล่มหนึ่ง

กล้องวงจรปิดยังแสดงภาพชายคนนั้นอุ้มร่างเป็นเลือดของนางสาวไข่ที่ดูเหมือนไร้ชีวิตไปขึ้นรถที่ชั้นใต้ดิน แล้วขับออกไป มีคนพบรถคันนั้นที่ริมทะเล

หลักฐานทางดีเอ็นเอบอกว่า เลือดในห้องและในลิฟต์เป็นของนางสาวไข่ มันชัดเจนว่านางสาวไข่ถูกชายคนนั้นฆ่าตาย

นักสืบสันนิษฐานว่าเธอถูกแทงตาย แล้วนำศพไปทิ้ง ทุกคนก็เชื่อว่าเป็นเช่นนั้น

ตำรวจจับชายคนนั้นได้ แม้เขาให้การปฏิเสธและตำรวจไม่พบศพของนางสาวไข่ ศาลก็ลงโทษจำคุกเขา

หลายปีต่อมามีคนพบนางสาวไข่ในชุดว่ายน้ำเดินเล่นที่หาดทราย

แห่งหนึ่ง บนร่างกายไม่มีรอยแผลใด ๆ นางสาวไขยังไม่ตาย ทฤษฎีนางสาวไขถูกละทิ้งอย่างไม่เห็นคุณค่าในทันที ก็ล้มครืนในบัดดล

นางสาวไขมีชีวิตคือโครงสร้างใหญ่ ภาพวงจรปิด คำให้การ หลักฐานดีเอ็นเอ เป็นโครงสร้างรอง มันล้มทันทีที่โครงสร้างใหญ่บอกว่าโครงสร้างรองไม่จริง

นักสืบ เซอร์ลีโอ โสล์มส์ บอกว่า “เมื่อคุณตัดสิ่งที่ไม่น่าจะเป็นทิ้งไป อะไรที่เหลือ ไม่ว่าจะดูไม่น่าเป็นไปได้แค่ไหน ก็ต้องเป็นความจริง”

เคยไหมที่คุณฝันว่าคุณบินได้อย่างนก ในความฝันคุณเชื่อสนิทใจว่าคุณบินได้ แต่เมื่อคุณตื่นขึ้นมาในโลกของความจริงซึ่งคนบินไม่ได้ อย่างนก ความฝันนั้นไม่ว่าจะดูจริงขนาดไหนก็เป็นจริงไปไม่ได้ เพราะมันสวนทางกับโครงสร้างใหญ่

โหราศาสตร์และไสยศาสตร์ก็เช่นกัน ไม่ว่ามันจะมีมานานกี่พันปี แม่นยำเพียงไร หากโครงสร้างจักรวาลไม่ได้เพื่อที่ให้อำนาจโหราศาสตร์ อำนาจโหราศาสตร์ก็ไม่มีได้

ยกตัวอย่างกรณีง่าย ๆ ซัด ๆ ให้เห็นก่อนว่า เราบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เราเชื่อว่ามันเป็นส่วนหนึ่งของพุทธศาสนา เพราะทำกันต่อเนื่องมานาน แต่เมื่อหลักฐานพุทธวจนะยืนยันว่าพระองค์ทรงปฏิเสธเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์และอำนาจเหนือธรรมชาติ พิธีกรรมที่เราเชื่อกันมานานว่าเป็นพุทธก็ล้มลงทันที เพราะพุทธวจนะคือโครงสร้างใหญ่ซึ่งล้มความเชื่อว่สิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นพุทธ

ย่อมมีคนแย้งว่า “คุณยกคำของพระพุทธองค์เฉพาะที่ต้องการมา ยืนยันความเชื่อของคุณ คุณบอกว่าคำมั่วก็ผิดได้ เพราะคนเขียนพลาดได้ และแต่งเติมได้ อย่างไบเบิล แต่คุณรู้ได้อย่างไรว่าส่วนไหนเป็นคำของพระพุทธเจ้าจริง ส่วนไหนไม่ใช่ บางทีพระองค์อาจมิได้ทรงปฏิเสธอำนาจเหนือธรรมชาติ ทรงบอกว่า ‘อจินไตย’ ไม่ใช่หรือ?”

เป็นคำแย้งที่น่ารับฟัง การอ้างว่าพระพุทธเจ้าทรงปฏิเสธอำนาจเหนือธรรมชาติก็เพราะว่า โม่เดลพุทธไม่อนุญาตให้มีอำนาจเหนือธรรมชาติ หาก

ใส่มันเข้าไปในโมเดลนี้ แนวคิดพุทธก็ลึ้มทันที เพราะหลักต่าง ๆ ไม่ว่าจะ ปฏิเสธสมุปปาต อิททัปปัจจยตา เรื่องอริยสัง 4 ฯลฯ เป็นเรื่อง cause-effect มันไม่ใช่โมเดลศาสนาแบบเทวนิยม

อะไรก็ตามที่สวนทางกับโครงสร้างใหญ่กว่า ก็อยู่ไม่ได้

เมื่อเกิดวิวาทะทางปัญญาระหว่างฝ่ายโปรโหราศาสตร์กับฝ่ายโปรวิทยาศาสตร์ เราได้ยินข้อถกเถียงที่ตะตะเพียงเปลือก เช่น “เรื่องบางเรื่องไม่สามารถพิสูจน์ได้ด้วยวิทยาศาสตร์” หรือ “มันลึกซึ้งเกินกว่าที่วิทยาศาสตร์จะเข้าถึง” และ “รู้ได้อย่างไรว่าพลังและอำนาจพิเศษไม่มีจริง?”

คำตอบแบบนักวิทยาศาสตร์ต่อคำถามดังกล่าวคือ เราไม่รู้

แต่วิทยาศาสตร์สามารถบอกเหตุผลสำคัญข้อหนึ่งว่า อำนาจพิเศษ ไม่น่าจะมีจริงได้

นั่นคือจักรวาลไม่น่าจะมีพื้นที่ให้โหราศาสตร์และไสยศาสตร์

จักรวาลไม่มีพื้นที่ให้โหราศาสตร์และไสยศาสตร์?

หลักฐานอยู่ตรงไหน?

หลักฐานก็คือโครงสร้างใหญ่ของจักรวาล

หลักคิดง่าย ๆ คือ โครงใหญ่สำคัญกว่าโครงรอง

เอาละ เรามาพิจารณาว่าทำไมจักรวาลจึงไม่มีพื้นที่ให้โหราศาสตร์ และไสยศาสตร์

สมมุติว่าเราเดินเป็นเส้นตรงไปข้างหน้า ด้วยไม้บรรทัดและเครื่องมือทุกอย่างบนโลกวัด มันบอกชัดเจนร้อยเปอร์เซ็นต์ว่าเราเดินเป็นเส้นตรง

แต่หากถอยออกมาไกลนอกโลก เราจะพบด้วยหลักฐานว่าเราเดินเป็นเส้นโค้ง คือเส้นรอบวงของโลก

ถ้าเส้นเส้นรอบวงของโลกคือความจริงสูงสุดแล้วใช่ไหม? หากได้ โลกโคจรรอบดวงอาทิตย์ เราเดินบนเส้นตรง (บนโลก) บนเส้นโค้ง(ของโลก) และบนเส้นโค้ง (รอบดวงอาทิตย์) อีกที

นั่นก็มีแค่นี้ ฎุกใหม่?

เปล่ายังไม่จบ เพราะดวงอาทิตย์ก็ยังโคจรรอบดาราจักรทางช้างเผือก
หนึ่งรอบกินเวลาประมาณ 230 ล้านปี

เข้าใจแล้ว! ก็คือเส้นตรงบนเส้นโค้งบนเส้นโค้งบนเส้นโค้ง เท่านั้น
ใช่ไหม?

ยังไม่จบ เพราะดาราจักรทางช้างเผือกก็เคลื่อนที่ออกจากจุดเดิม
อย่างรวดเร็ว ออกไปเรื่อย ๆ ตามการขยายตัวของจักรวาล (มีหลักฐานมา
ตั้งแต่ปี 1929)

นี่ชี้ให้เห็นว่า ‘ความจริง’ ที่เราเชื่อมั่นล้านเปอร์เซ็นต์ว่าเรากำลังเดิน
บนเส้นตรง ถูกล้อมลวงด้วยกรอบใหญ่กว่านั้น คือสเกลของจักรวาล

มีเพียงเราไม่ได้เดินเป็นเส้นตรง เรายังไม่อยู่กับที่ เราเคลื่อนออกไป
ด้วยความเร็วที่เพิ่มขึ้น ตามการขยายตัวของจักรวาล

ใช่ ข้อเท็จจริงคือจักรวาลกำลังขยายตัว ดวงดาวเพิ่มขึ้นทุกวัน และ
เคลื่อนที่ตลอดเวลา ดวงดาวสองแสนล้านดวงในทางช้างเผือก และดาราจักร
อีกสองแสนล้านดาราจักรข้างนอก

นอกเหนือจากจักรวาลของเรา ยังอาจมีจักรวาลอื่น ๆ อีกมากมาย
เราเรียกจักรวาลทั้งหมดว่า multiverse

คำถามแรกคือ ในจักรวาลที่ใหญ่ขนาดนี้ ทำไมอำนาจบางอย่างจึง
มากำหนดชะตาชีวิตมนุษย์ ขนาดของจักรวาลที่เราอยู่ก็สามารถบอกเราว่า
มนุษย์เราเล็กมากเหลือเกิน หากย่อเวลาทั้งหมดของจักรวาลเป็นหนึ่งปี เรา
เพิ่งปรากฏตัวในจักรวาลในนาที่สุดท้ายของวันสุดท้ายของปี เราไม่มีความ
สลักสำคัญอะไรเลย

คุณเรียกรถแท็กซี่ไปส่งที่สนามบิน คุณรอเที่ยวบินนานสามชั่วโมงแล้วขึ้น
เครื่องบินไปที่แอฟริกา นั่งรถยนต์แปดชั่วโมงไปถึงหมู่บ้านฮาลูตูกู นอนพัก
กับชาวบ้านหนึ่งคืน รุ่งเช้าก็เดินป่าเข้าไปอีกหกชั่วโมง

คุณตรงไปที่เนินดินแห่งหนึ่ง ตัดตั้งเครื่องเอ็กซเรย์ขนาดใหญ่เหนือ
เนินดิน คุณส่องดูไส้เดือนฝูงหนึ่งภายในแบบเรียลไทม์ สมมุติว่ามีไส้เดือน
ที่นั่นอยู่หนึ่งร้อยตัว คุณก็กำหนดชะตาชีวิตของทั้งร้อยตัวนั้น ไส้เดือน ก.
กระดิกตัวผิดทิศ คุณก็ลงโทษมัน ใช้เข็มจิ้มมันหนึ่งที ไส้เดือน ข. คลาน
ออกพ้นเขตเนินดิน ก็ถูกลงโทษ ไส้เดือน ค. กัดกับไส้เดือน ง. จึงต้องถูก
ลงโทษ ฯลฯ

คุณทำตัวเป็นอำนาจเหนือธรรมชาติของไส้เดือนฝุนั้น คุณเป็น ‘พระเจ้า’ ของพวกมัน

คุณใช้ชีวิตทั้งชีวิตที่นั่น จนกระทั่งไส้เดือนทุกตัวในรูล์นั้นตายหมด คุณก็ยังเฝ้าดูชีวิตของไส้เดือนรูล์ใหม่ต่อไป

คุณทำไปทำไม? ทำไมคุณว่างงานมากโดยสละทั้งชีวิตดูแลความเป็นไปของไส้เดือนบนเนินดินนั้น? และทำไมต้องเป็นไส้เดือนฝุนั้น? ทำไมไม่ดูแลไส้เดือนทั้งโลก? ทำไมแค่ไส้เดือน? ทำไมไม่รวมมด แมลง ปลวก และสิ่งมีชีวิตทั้งหมดในโลก?

คราวนี้ลองเปลี่ยนรายละเอียดจากสาธกเรื่องไส้เดือน คุณโดยสารยานอวกาศนานแปดพันปีไปที่ดาวฮาลูตูกู คุณตัดสินใจเป็น ‘พระเจ้า’ ดูแลชาวโลกฮาลูตูกูทั้งโลก

คุณกำหนดว่าใครก็ตามที่เกิด ‘วันจันทร์’ บนดาวฮาลูตูกูจะมีนิสัยแบบนี้แบบนี้เกิด ‘วันอังคาร’ จะเป็นคนอย่างนั้นอย่างนั้น ตกพักเวลาไหนจะเป็นอย่างไร คุณกำหนดให้เขาหรือเธอ (อีกนั่นแหละ สิ่งมีชีวิตบนดาวฮาลูตูกูอาจไม่มีเพศชาย-หญิงเหมือนเรา) มีบุคลิกนิสัยอย่างนั้นอย่างนี้

แต่การทำงานนี้ได้ คุณมีงานต้องทำมากกว่าแค่กำหนดเส้นทางชีวิตของชาวฮาลูตูกู ต้องคิดรายละเอียดทุกอย่างเกี่ยวกับชาวฮาลูตูกู คิดว่าจะกำหนดชะตาชีวิตของสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ บนดาวฮาลูตูกูอย่างไร เพราะทุกรายละเอียดเกี่ยวข้องกับชะตาชีวิตของชาวฮาลูตูกู

สมมุติว่าชาวฮาลูตูกูกินพืชและสัตว์เป็นอาหาร อาหารที่ชาวฮาลูตูกูกินหนึ่งคำเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของพืชและสัตว์ทั้งหลายบนดาวเคราะห์ คุณก็ต้องกำหนดวิถีชีวิตของสัตว์และพืชทั้งหมด เพื่อให้ตรงกับวิถีของชาวฮาลูตูกูที่คุณดูแล พืชต้องโตทันเวลาที่ชาวฮาลูตูกูคนนั้นคนนั้นกินในวันนั้นวันนี้ เป็นต้น การกำหนดชะตาของพืชและสัตว์ก็ต้องกำหนดดินฟ้าอากาศ การทำงานของสายลม แสงแดด น้ำขึ้นน้ำลง ฯลฯ

ถ้าฮาลูตูกูมีดวงจันทร์สามดวง อาทิตย์สองดวง คุณก็ต้องออกแบบระเบียบโหราศาสตร์ประจำดาวฮาลูตูกู ต่างจากโลกที่คุณจากมา

พูดง่าย ๆ คือ จะกำหนดชะตาชีวิตของฮาลูตูกู คุณต้องดูแลดาว

ฮาลูตูกูทั้งดวง

แต่หน้าที่ของคุณไม่จบแค่ดาวเคราะห์หนึ่งดวง คุณยังต้องคุมดวงจันทร์ ดวงอาทิตย์ ดาวหาง อุกกาบาต ที่ผ่านทางมา คุณต้องคุมผลจากน้ำขึ้นน้ำลงของดวงจันทร์ ปริมาณแสงแดดและรังสีจากดวงอาทิตย์ ลมสุริยะ คุณต้องคุมอุกกาบาตและดาวหางให้หรือไม่ให้ชนดาวเคราะห์ฮาลูตูกู ถ้าคุณให้มันชน คุณก็ต้องกำหนดว่าจะให้สิ่งมีชีวิตบนฮาลูตูกูตายไปเท่าไร คุณต้องคุมวิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิตที่รอดตายมาได้ทั้งหมดบนดาวเคราะห์ เพื่อที่คุณจะสามารถกำหนดชะตาชีวิตของชาวฮาลูตูกูสักหนึ่งชีวิต

เป็นงานใหญ่เอการ!

นี่แค่ดาวเคราะห์ฮาลูตูกูดวงเดียว

เช่นกันคำถามคือทำไมต้องเป็นดาวฮาลูตูกู? ทำไมไม่รวมดาวตะโปตีลา ดาวมาโตบูรา ดาวที่ราภุมะ ดาวกาลามังงะ และอีกล้านล้านล้านล้านดวงข้างนอกไหน? ทำไมไม่รวมดาราจักรทั้งหมดในจักรวาล?

คุณเดินไปในทุ่ง เคยคิดจะแวะทักทายมดสักฝูงไหม? เคยคิดควบคุมพวกมันไหม? บางทีคุณอาจนึกสนุกใช้ไม้จิ้มมดสักตัวเล่น หรือใช้มือขวางทางมัน แต่ไม่นานคุณก็เบื่อ ยังไม่ต้องพูดถึงการใช้เวลาทั้งชีวิตคุมทิศทางของมดไม่เฉพาะฝูงนั้น แต่มดทุกตัวในโลก

ถ้าเราไม่สนใจจะคุมชีวิตมด ทำไมเราจึงคิดว่าสิ่งทรงภูมิปัญญาที่ก้าวหน้ากว่าเรารู้จักล้านปีหรือพันล้านปีอยากทำเช่นนั้นกับเรา?

การทำเพื่ออะไรเป็นคำถามหนึ่ง และคำถามที่สำคัญกว่านั้นคือ คุณมีความสามารถและเวลาดูแลทุกชีวิตทุกกิจกรรมในดาราจักรหรือ? มีพักย่อยถึงทั้งจักรวาล หรือจักรวาลทั้งหมด (multiverse)

จำนวนดวงดาวเฉพาะในดาราจักรทางช้างเผือกของเรามีประมาณสองแสนล้านดวง จำนวนดาราจักรในจักรวาลมีอย่างน้อยสองแสนล้านดาราจักร ดวงดาวแต่ละดวงมีดาวเคราะห์อีกจำนวนมาก ดาวเคราะห์แต่ละดวงประกอบด้วยดวงจันทร์ จำนวนมากอาจมีสิ่งมีชีวิต

คุณตัวเลขทั้งหมดแล้วจะพบว่าตัวเลขไม่พอเขียนบนหน้ากระดาษ ในหนังสือเล่มนี้ทั้งเล่ม